

บทความวิจัย

เรื่อง ป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีน :
กรณีศึกษาบริเวณสะพานควายและเยาวราช

โดย

นางสาวสิริกัญญา บวรพิชยานุรักษ์

รหัสนักศึกษา 05580634

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อเรื่องบทความวิจัย	ป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีน : กรณีศึกษาบริเวณสะพานควาย และเยาวราช
ผู้เขียน	นางสาวสิริกัญญา บวรพิชานุรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์วิรัช ศิริวัฒน์นะนาวิน
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีน : กรณีศึกษาบริเวณสะพานควายและเยาวราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางภาษาของป้ายร้านค้า ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของชื่อร้านค้ากับสินค้าและบริการ ตลอดจนความเป็นพหุวัฒนธรรม โดยการสำรวจข้อมูลจากป้ายร้านค้า บริเวณเยาวราชและสะพานควายจำนวน 180 ป้าย แบ่งเป็นบริเวณเยาวราช 150 ป้ายและสะพานควาย 30 ป้าย

ผลการศึกษาพบว่า ความนิยมในการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนมี 2 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบภาษา และด้านความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้ากับสินค้าและบริการ ในด้านองค์ประกอบภาษาพบป้ายร้านค้า 2 แบบ คือ แบบป้ายภาษาเดียว และป้ายภาษาปน ประเภทป้ายพหุภาษาและป้ายทวิภาษา แบบที่พบมากที่สุด คือ ป้ายภาษาปน ประเภทป้ายพหุภาษา ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ป้ายที่พบน้อยที่สุด คือ ป้ายภาษาเดียว ได้แก่ ภาษาจีน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้ากับสินค้าและบริการ พบว่าร้านค้าส่วนใหญ่ตั้งชื่อร้านค้าให้มีความหมายใกล้เคียงหรือสัมพันธ์กับสินค้าและบริการมากกว่าการตั้งชื่อร้านค้าด้วยชื่อบุคคลหรือสถานที่

การตั้งชื่อร้านค้าอาจสะท้อนวิถีชีวิตของชุมชนว่าเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ที่มีการยอมรับทางความหลากหลายทางเชื้อชาติและทางภาษา

คำสำคัญ : ป้ายชื่อร้านค้า, พหุวัฒนธรรม, ภาษาจีน, เยาวราช, สะพานควาย

อพยพจากแผ่นดินใหญ่สู่แผ่นดินใหม่ทางการค้า

นับตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีชาวจีนโพ้นทะเล 5 กลุ่ม ได้แก่ แต่จิว ไทหล่า ฮากกา หรือจีนแคะ กวางตุ้ง และฮกเกี้ยน (นภารัตน์ มณีรัตน์, 2626: 17) อพยพหนีความลำบากจากภัยธรรมชาติและภาวะสงครามเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในสยามจำนวนมาก ต่อมาปลายสมัยรัชกาลที่ 2 ชาวจีนกระจายตัวไปตั้งถิ่นฐานทำการค้าและการเกษตรตามหัวเมืองต่างๆ ทำให้ชุมชนชาวจีนขยายตัวอย่างรวดเร็ว อีกทั้งชาวจีนยังได้มีบทบาทในการผูกขาดการค้าของพระคลังสินค้าจากราชสำนัก ทำให้ชาวจีนได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าเหนือชาติอื่น (พิภู บุชบก, 2557: 110)

หลังจากชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและทำการค้าในประเทศไทย ต่อมาได้เริ่มมีการแต่งงานระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ พ่อค้าชาวจีนมักจะแต่งงานกับหญิงชาวไทย (บุญชัย ใจเย็น, 2554: 20) และยังเผยแพร่วัฒนธรรมจีนไปยังพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย ทั้งการดื่มชา การไหว้ศาลเจ้า การตั้งชื่อถิ่นฐานเป็นภาษาจีน เช่น การเปลี่ยนชื่อ สะพานกรุงธน เป็น สะพานซังฮี้ ที่มีชื่อคล้ายกับเครื่องถ้วยชามของคนจีน (ศันสนีย์ วีระศิลป์ชัย, 2538: 23) การเผยแพร่วัฒนธรรมจีนเริ่มมาจากบรรพบุรุษของชาวจีนได้ปลูกฝังให้คนจีนมีหัวใจในการสร้างชาติ ถึงแม้ว่าจะอพยพมาอยู่ไกลจากประเทศของตน แต่ความผูกพันต่อแผ่นดินเกิดก็ไม่เลือนหายไป ยังคงรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมของประเทศจีนให้ดำรงสืบมาเรื่อยๆ (บุญชัย ใจเย็น, 2554: 25)

ในประเทศไทยมีชาวจีนจำนวนมากอาศัยอยู่และมีกิจการการค้าหลากหลายกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ กิจการการค้าของคนจีนที่พบในประเทศไทยมีหลายประเภท เช่น การค้า การเกษตร และอุตสาหกรรม โดยเฉพาะด้านการค้า ร้านค้าแต่ละร้านมักเขียนชื่อร้านค้าเป็นภาษาจีน ในระยะแรกจะพบเห็นป้ายภาษาจีนเพียงอย่างเดียว ต่อมาเริ่มพัฒนาให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษปะปนโดยส่วนใหญ่นิยมตั้งให้มีความหมายสอดคล้องกับความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่ง และความเป็นสิริมงคล (สุวรรณา ตั้งทีฆะรักษ์, ม.ป.ป: 47)

จากการค้นคว้าพบว่ายังมีผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับป้ายร้านค้าไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาเรื่องนี้โดยผู้วิจัยจะศึกษาป้ายร้านค้าผ่านแนวคิด “ภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์” (Linguistic landscape) ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาภาษาบนแผ่นป้ายในพื้นที่สาธารณะที่แสดงถึงความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมแต่ละพื้นที่ ผ่านสัญลักษณ์และความหลากหลายทางภาษา (ภัทรธนิษฐ์ ศรีจอมทอง, 2560: 1) ภาษาบนป้ายไม่เพียงมีหน้าที่ให้ข้อมูล (informative function) แต่ยังมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ (symbolic function) กล่าวคือ ภาษาให้ข้อมูลของร้านค้า สถานที่ตั้ง สินค้าและบริการ เจ้าของกิจการ และภาษายังแสดงถึงคุณค่าของธุรกิจในการประกอบการ (Landry Bouris, 1997: 25)

ภูมิทัศน์ภาษาจึงสามารถนำมาใช้ในการศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ของแผ่นป้ายต่างๆ เพื่อเป็นตัวแทนเชื่อมโยงอัตลักษณ์ โลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรมและการเผยแพร่ภาษาภาษาท้องถิ่นกับ ภาษาต่างประเทศ (สุวรรณา ตั้งทีฆะรักษ์, ม.ป.ป: 47)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางภาษาของป้ายร้านค้า ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของชื่อร้านค้ากับสินค้าและบริการ และศึกษาความเป็นพหุวัฒนธรรมผ่านแผ่นป้าย ทั้งนี้จะศึกษาเฉพาะบริเวณเยาวราชและสะพานควาย เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้และขยายขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ป้าย (Signs)

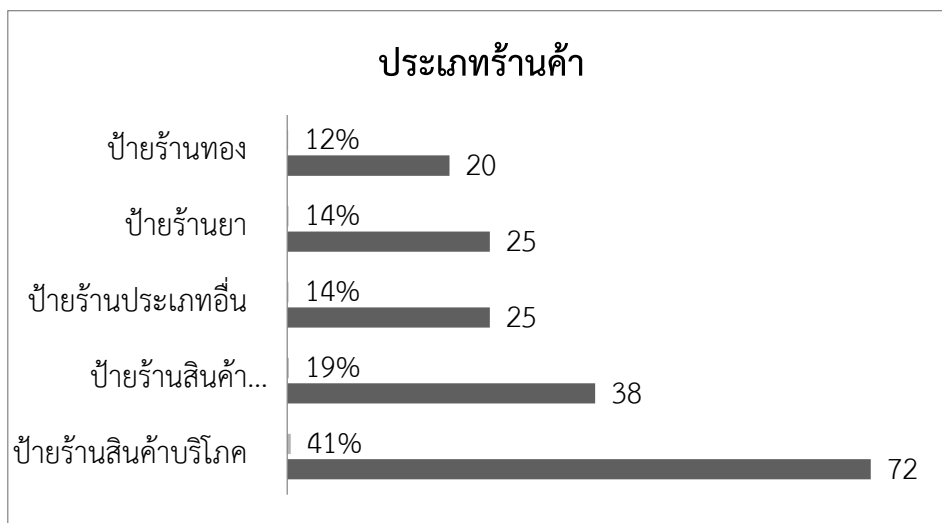
ป้าย คือ แผ่นวัสดุจำพวกไม้หรือพลาสติกบนป้ายปรากฏตัวอักษรเพื่อบอกข้อมูลบางประการ ป้ายมีหลายประเภท เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายสถานที่ ป้ายโฆษณาและป้ายร้านค้า รูปแบบของป้ายอาจมีสีและลวดลายต่างๆ ภาษาบนป้ายอาจใช้ทั้งภาษาท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ เป็นต้นว่า ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) ป้ายทวิภาษา (Bilingual signs) และป้ายพหุภาษา (Multilingual signs)

ประเภทและองค์ประกอบทางภาษาบนป้ายร้านค้า

จากการสำรวจข้อมูลร้านค้าบริเวณเยาวราชและสะพานควาย ได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมด 180 ร้าน แบ่งเป็นป้ายบริเวณเยาวราช 150 ป้าย และป้ายบริเวณสะพานควาย 30 ป้าย จำแนกตามประเภทจากสินค้าและบริการทั้งหมด 5 ประเภท คือ

1. ป้ายร้านทอง
2. ป้ายร้านยา
3. ป้ายร้านสินค้าอุปโภค
4. ป้ายร้านสินค้าบริโภค
5. ป้ายร้านประเภทอื่น เช่น โรงแรม บริษัททัวร์ ธนาคาร

ตารางที่ 1 : ประเภทของร้านค้าบริเวณเยาวราชและสะพานควาย

จากตารางที่ 1 พบว่ามีป้ายร้านสินค้าบริโภค 72 ป้าย คิดเป็น 41% มีจำนวนมากที่สุด ป้ายร้านสินค้าอุปโภค 38 ป้าย คิดเป็น 19% ป้ายร้านขายยาและป้ายร้านประเภทอื่น มีจำนวนเท่ากัน คือ 25 ป้าย คิดเป็น 14% และป้ายร้านขายทองมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 20 ป้าย คิดเป็น 12% จากผลการวิเคราะห์จะพบว่าป้ายที่พบมากเป็นป้ายร้านสินค้าบริโภค แสดงให้เห็นว่าชาวจีนที่อาศัยอยู่ในบริเวณเยาวราชและสะพานควายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบภาษาที่พบบนป้ายร้านค้าสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทใหญ่ คือ ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs) และป้ายภาษาปน (Mixed languages signs)

ป้ายภาษาเดียว (Monolingual signs)

ป้ายหนึ่งองค์ประกอบหรือป้ายภาษาเดียว ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภาษาในพื้นที่ที่พบเห็นเป็นจำนวนมากหรือภาษาต่างประเทศเพียงภาษาเดียว โดยทั่วไปจะใช้สื่อสารกับคนในพื้นที่โดยตรง อย่างเช่น ชุมชนเยาวราชเป็นชุมชนที่ชาวจีนอาศัยและค้าขายเป็นจำนวนมาก จึงพบป้ายชื่อที่มีภาษาจีนส่วนใหญ่และใช้ร่วมกับภาษาอื่น จากการสำรวจป้ายภาษาเดียวที่พบมี 2 รูปแบบ ดังนี้

ป้าย 1 ภาษา 1 อักษร ได้แก่ ภาษาจีนเขียนด้วยอักษรจีน

ป้าย 1 ภาษา 2 อักษร ได้แก่ ป้ายภาษาจีนเขียนด้วยอักษรจีนและอักษรไทย

ดั่งตัวอย่าง

ภาพที่ 1 ป้าย 1 ภาษา 1 อักษร (ร้านขายยาและสมุนไพร)
ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 1 ป้ายร้าน 北京同仁堂 เป็นป้ายร้านขายยาและสมุนไพร ริมถนนเยาวราช เป็นป้ายภาษาจีนเขียนด้วยอักษรจีน บนป้ายประกอบด้วยตัวอักษรจีนเท่านั้น คำว่า 北京 (อ่านว่า เป่ย์จิง) หมายถึง เมืองปักกิ่ง 同仁堂 (อ่านว่า ถงเอ๋ินถั่ง) เป็นชื่อเดียวกับร้านขายยาสมุนไพรและยี่ห้อยาจีนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในประเทศจีน

ภาพที่ 2 ป้าย 1 ภาษา 2 อักษร (ร้านติ่มซำ)
ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 2 ป้ายร้าน 龙头 เป็นป้ายร้านขายติ่มซำ บริเวณถนนทรงสวัสดิ์ เป็นป้ายภาษาจีนเขียนด้วยอักษรจีนและอักษรไทย บนป้ายประกอบด้วย ตัวอักษรจีน “ 龙头 ” และอักษรไทย “ หลงโถว ” เป็นคำอ่านซ้ำจากตัวอักษรจีน หมายถึง หัวมังกร มีความหมายโดยนัยคือ ร้านอาหารที่มีชื่อเสียงอันดับต้นของจีน เปรียบได้กับ หัวมังกร

ป้ายภาษาปน (Mixed languages signs)

ป้ายภาษาปน คือ ป้ายที่มีสองภาษา หรือป้ายที่มีภาษาตั้งแต่ 3 ภาษาขึ้นไปปรากฏบนป้ายเดียวกันหรือข้อความที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ป้ายภาษาปนแบ่งได้อีก 2 ประเภท ได้แก่ ป้ายสององค์ประกอบหรือป้ายทวิภาษา และป้ายสามองค์ประกอบขึ้นไปหรือป้ายพหุภาษา

ป้ายทวิภาษา (Bilingual signs) คือ ป้ายที่ประกอบด้วยสองภาษา ส่วนใหญ่จะพบภาษาท้องถิ่นปนกับภาษาต่างประเทศ ภาษาที่มักจะใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาที่พบมากในบริเวณเยาวราชและสะพานควาย คือ ภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ และภาษาจีนกับภาษาไทย แบ่งเป็นประเภทย่อยตามภาษาและอักษร ได้ดังนี้

ป้าย 2 ภาษา 2 อักษร เป็นป้ายภาษาจีนกับภาษาไทย ประกอบด้วย อักษรไทยกับอักษรจีน หรืออักษรจีนกับอักษรโรมัน

ป้าย 2 ภาษา 3 อักษร เป็นป้ายภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย อักษรจีน อักษรไทยและอักษรโรมัน

ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 3 ป้าย 2 ภาษา 2 อักษร (คลินิกทันตกรรม)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 3 ป้ายร้านไท่เอียงทันตแพทย์ บริเวณถนนเยาวราช เป็นป้ายภาษาจีนกับภาษาไทย บนป้ายประกอบด้วยอักษรจีน “太陽” (อ่านด้วยสำเนียงแต้จิ๋วว่า ไท่เอียง) แปลว่า พระอาทิตย์ และอักษรไทย คำว่า “ทันตแพทย์” หมายถึง แพทย์ผู้มีหน้าที่ตรวจรักษาเกี่ยวกับฟันและโรคภายในช่องปาก เป็นการปนภาษาสองภาษา คือ ไท่เอียง (ภาษาจีน) + ทันตแพทย์ (ภาษาไทย)

ภาพที่ 4 ป้าย 2 ภาษา 3 อักษร (ร้านขนมปัง)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 3 ป้ายร้านมอห์นโลเฮียง เบเกอรี่ บริเวณถนนสะพานควาย เป็นป้ายภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ บนป้ายประกอบด้วยตัวอักษรไทย คำว่า มอห์นโลเฮียง เป็นคำอ่านจากภาษาจีน ว่า มั่งหลง เฮียง หมายถึง สิ่งที่มีกลิ่นหอมในระยะไกล อักษรโรมันคำว่า Bakery หมายถึง ร้านขายขนมปัง ขนมเค้ก และอักษรจีน คำว่า 粿西香羅曼 (อ่านว่า กัวซีเซียง หลัวมาน) หมายถึง ขนมเค้ก ตะวันตกและโรมัน เป็นการปนสองภาษา คือ มอห์นโลเฮียง (ภาษาจีน) + เบเกอรี่ (ภาษาอังกฤษ)

ป้ายพหุภาษา (Multilingual signs) คือ ป้ายที่ประกอบด้วยสามภาษาขึ้นไป อาจปรากฏสามภาษาหรือสี่ภาษาบนแผ่นป้ายเดียวกัน แต่จะไม่ใช้คำหรือข้อความเดียวกันทั้งหมด อาจจะเป็นเพียงคำใกล้เคียงและความหมายเดียวกัน ภาษาที่ปนกันมีทั้ง ภาษาจีน ภาษาไทย ฝรั่งเศส อังกฤษ เยอรมัน แต่ในปัจจุบันในกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะบริเวณสะพานควายและเยาวราช จะพบปนกัน 3 ภาษาส่วนมาก คือ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย เท่านั้น แบ่งเป็นประเภทย่อยตามภาษาและอักษร ได้ดังนี้

ป้าย 3 ภาษา 3 อักษร เป็นป้ายภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย อักษรจีน อักษรไทยและอักษรโรมัน

ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 5 ป้าย 3 ภาษา 3 อักษร (ร้านกาแฟ)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 5 ป้ายร้าน 中国人咖啡店 บริเวณถนนเยาวราช เป็นป้ายภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย อักษรไทย อักษรจีนและอักษรโรมัน อักษรจีน “中国人” (อ่านว่า จงกั๋วเหริน) หมายถึง คนจีน และอักษรโรมันใช้คำว่า Mart หมายถึง ร้านค้าที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า และ “咖啡店” (อ่านว่า คาเฟ่เตี้ย) แปลว่า ร้านกาแฟ

ภาพที่ 6 ป้าย 3 ภาษา 3 อักษร (ร้านอาหาร)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 6 ป้ายร้านไชน่าทาวน์ซีฟู้ด กรุงเทพฯ (หม้อไฟหนึ่ง) บริเวณถนนเยาวราช เป็นป้ายภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย อักษรจีน อักษรไทยและอักษรโรมัน สื่อให้รู้ว่าเป็นร้านอาหาร และยังมีคำอธิบายสินค้าและสถานที่ตั้งร้านทั้งสามภาษา อักษรจีน “唐人街的去曼谷” (อ่านว่า ถังเหรียเจีย เตอซีมันกุ) หมายถึง ย่านเยาวราชจังหวัดกรุงเทพ อักษรโรมัน คำว่า China town และ 海鲜 (อ่านว่า ไท่เซียน) แปลว่า อาหารทะเล ภาษาอังกฤษ คือ Seafood

ภาพที่ 7 ป้าย 3 ภาษา 3 อักษร(ร้านสินค้าเคมี)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 7 ป้ายร้าน ห.จ.ก สีนไทยเคมีภัณฑ์และการค้า रिमถนนเยาวราช เป็นป้ายภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย อักษรจีน อักษรไทยและอักษรโรมัน ทั้งสามภาษามีความหมายถึง เคมีภัณฑ์ อักษรจีน “ 化學 ” (อ่านว่า ฮั่วเฉ) หมายถึง เคมี มีความหมายเดียวกับ อักษรโรมันคำว่า chemicals และอักษรไทยคำว่า เคมีภัณฑ์

จากการศึกษาเรื่ององค์ประกอบภาษาทั้ง 2 ประเภท จากป้ายร้านบริเวณเยาวราชและสะพานควาย ทั้งหมด 180 ป้าย พบป้ายภาษาเดียวและป้ายภาษาปน โดยพบป้ายปนภาษาแบบพหุภาษา แบบ 3 ภาษา 3 อักษรมากที่สุด ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : องค์ประกอบภาษาบนป้ายร้านค้า

องค์ประกอบภาษาบนป้ายร้านค้า		จำนวน	ร้อยละ
ป้าย ภาษาเดียว	ป้าย 1 ภาษา 1 อักษร	11	6
	ป้าย 1 ภาษา 2 อักษร	28	16
ป้าย ทวิภาษา	ป้าย 2 ภาษา 2 อักษร	36	20
	ป้าย 2 ภาษา 3 อักษร	42	23
ป้ายพหุภาษา	ป้าย 3 ภาษา 3 อักษร	63	35
รวม		180	100

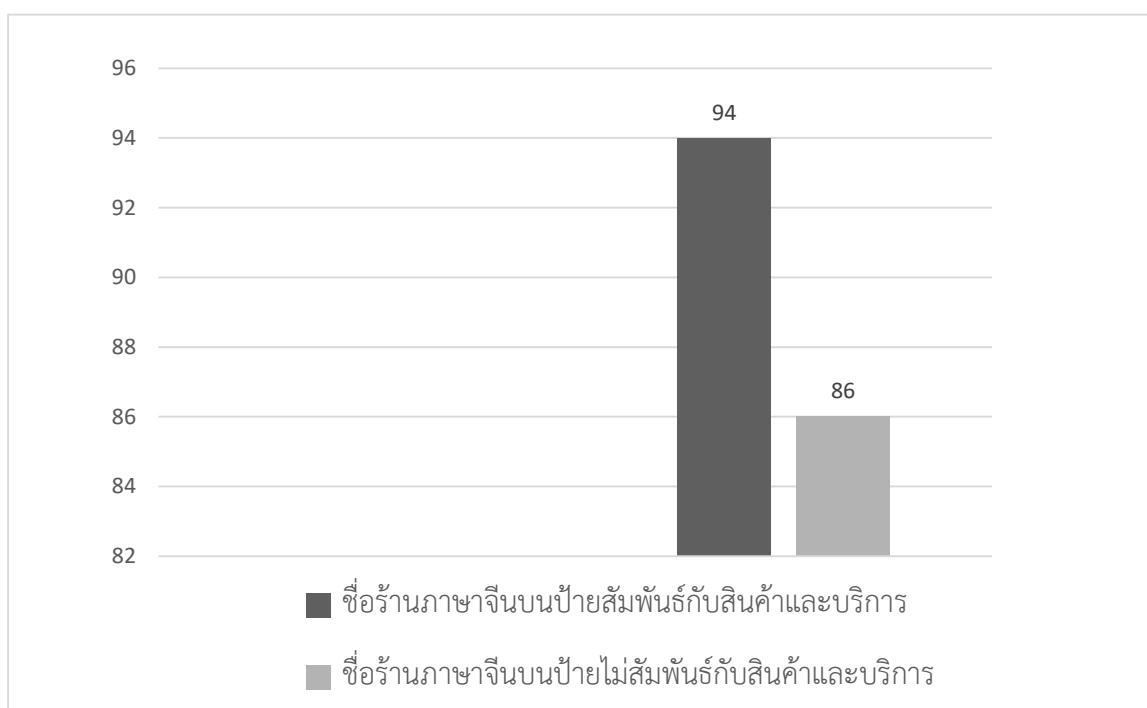
จากตารางที่ 2 จำนวนร้อยละขององค์ประกอบภาษาบนป้าย จะเห็นได้ว่าป้ายภาษาปนประเภทพหุภาษาพบมากที่สุด คือ แบบป้าย 3 ภาษา 3 อักษร จำนวน 63 ป้าย ร้อยละ 35 รองลงมาคือ ป้ายพหุภาษา แบบ 2 ภาษา 3 อักษร จำนวน 42 ป้าย ร้อยละ 23 ลำดับต่อมาป้ายทวิภาษาแบบ 2 ภาษา 2 อักษร จำนวน 36 ป้าย ร้อยละ 20 และพบน้อยที่สุด คือ ป้ายภาษาเดียวจำนวน 28 ป้าย ร้อยละ 16 จากการวิเคราะห์ตามตารางจะเห็นได้ว่า ชาวจีนนิยมตั้งชื่อร้านค้าให้มี 3 ภาษา 3 อักษรมากที่สุด เพราะในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ การเลือกใช้ทั้ง

ภาษาจีน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถที่จะเข้าถึงผู้บริโภคต่างประเทศได้หลากหลายมากขึ้น อีกทั้งภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาสากลที่คนทั่วโลกใช้ การใช้ทั้งสามภาษาก็เป็นการสร้างความเข้าใจให้กับสินค้าและบริการได้ชัดเจน

ป้ายสื่อความสัมพันธ์สินค้าและบริการ

สินค้าและบริการในร้านมักจะบอกชัดเจนผ่านชื่อร้านค้า แต่บางครั้งชื่อร้านค้าก็ไม่ได้บอกถึงสินค้าและบริการ แต่กลับเป็นชื่อเจ้าของร้านหรือคำที่แสดงความเป็นสิริมงคลหรือส่งเสริมกิจการให้รุ่งเรือง ภาษาบนป้ายอาจแสดงความสัมพันธ์ของสินค้าและบริการ ได้ 2 รูปแบบ คือ ภาษาจีนบนป้ายสัมพันธ์กับสินค้าและบริการ กับภาษาจีนบนป้ายไม่สัมพันธ์สินค้าและบริการ ผลปรากฏตามแผนภูมิดังนี้

ตารางที่ 3 : ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้าภาษาจีนกับสินค้าและบริการ

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้ากับสินค้าและบริการ จะเห็นได้ว่า จำนวนชื่อร้านค้ามีความสัมพันธ์กับสินค้าและบริการมีจำนวน 94 ป้าย คิดเป็น 52% ซึ่งมีจำนวนมากกว่า

ชื่อร้านค้าที่ไม่สัมพันธ์กับสินค้าและบริการที่มีจำนวน 86 ป้าย คิดเป็น 47% จากจำนวนที่เปรียบเทียบกันทั้งสองแบบ

ดังตัวอย่างป้ายชื่อร้านที่สัมพันธ์กับสินค้า

ภาพที่ 8 ป้าย 唐城燕窝 (บริษัท รุ่งนกไทย)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 8 ป้าย 唐城燕窝 ชื่อร้าน 燕窝 (อ่านว่า เขี่ยนวอ) แปลว่า รุ่งนก 唐城 (อ่านว่า ถังเฉิง) หมายถึง เขาวราช จากชื่อร้านค้า 唐城燕窝 บอกถึงจำหน่ายสินค้าเกี่ยวกับรุ่งนกที่เขาวราชตรงกับสินค้าภายในร้าน แสดงว่า ป้ายชื่อร้านสัมพันธ์กับสินค้าและบริการ

ภาพที่ 9 ป้าย 金龙面条 (ร้านบะหมี่มังกรทอง)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จาก ภาพที่ 9 ป้าย 金龙面条 ชื่อร้าน 面条 (อ่านว่า เมี่ยนเถียว) แปลว่า บะหมี่ 金龙 (อ่านว่า จินหลง) แปลว่า มังกร ชื่อร้านบอกว่าร้านนี้ขายบะหมี่ แสดงว่า ป้ายชื่อร้านภาษาจีนสัมพันธ์กับสินค้าและบริการ

ภาพที่ 10 ป้ายร้าน 長富 (ร้านเกาลัด)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 10 ป้าย 長富 ปากซอยเยาวราช 6 ชื่อร้าน 長富 (อ่านว่า เชียงปู่) ชื่อนี้มาจากอากงของเจ้าของร้านชื่อ เชียงจิวและเพื่อนชื่อ ย่งปู่ จึงนำเอาชื่อทั้งสองคนมารวมกัน คำว่า 長 แปลว่า ยาวและ 富 แปลว่า รวย หมายถึง รวยยาวนาน ร้านนี้ขายเกาลัด ชื่อร้านหมายถึงผู้ก่อตั้งไม่เกี่ยวข้องกับสินค้า แสดงว่า ป้ายชื่อร้านภาษาจีนไม่สัมพันธ์กับสินค้าและบริการ

ภาพที่ 11 ป้ายร้าน 和成豐 (ร้านอาหาร)

ที่มา : ผู้วิจัย ถ่ายเมื่อ กุมภาพันธ์ 2562

จากภาพที่ 11 ป้าย 和成豐 ชื่อร้าน 和成豐 (คำอ่านสำเนียงแต้จิ๋ว อ่านว่า ฮั่วเสงฮง) หมายถึง การประสบความสำเร็จ ความมั่นคงและความยั่งยืน คำว่า 成 (จีนกลาง อ่านว่า เฉิง , แต้จิ๋ว อ่านว่า เสง) แปลว่า ความสำเร็จ คำว่า 豐 หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ ชื่อร้านเป็น

ความหมายมงคลตามความเชื่อของคนจีน ไม่ได้เกี่ยวข้องกับสินค้า แสดงว่า ป้ายชื่อร้านไม่สัมพันธ์กับสินค้าและบริการ

จากผลวิเคราะห์เปรียบเทียบกันทั้งสองแบบ เห็นได้ว่า ร้านค้าส่วนใหญ่จะตั้งชื่อให้มีความสัมพันธ์กับสินค้าและบริการ เพราะชื่อร้านเปรียบเหมือนสัญลักษณ์ของร้านค้า ที่ถ่ายทอดข้อมูลของร้านผ่านตัวอักษรให้กับกลุ่มบุคคลต่างๆ ไม่เพียงแค่บอกชื่อของกิจการ แต่ยังแสดงถึงสินค้าและบริการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนกับผู้บริโภคทั้งในท้องถิ่นและต่างประเทศ การตั้งชื่อให้ตรงกับสินค้าและบริการยังทำให้ผู้บริโภคจดจำร้านได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

สังคมพหุวัฒนธรรมผ่านภาษาบนแผ่นป้าย

ภาษาแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละสังคม มีรูปแบบที่หลากหลาย ใช้ในการโฆษณา บอกชื่อบุคคล สถานที่และป้ายประกาศ รวมทั้งป้ายร้านค้า ภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเปลี่ยนแปลงไปตามสังคม นอกจากนี้ภาษายังสะท้อนสภาพสังคม ทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ของการใช้ภาษาของสังคมนั้นๆ จึงกล่าวได้ว่า ความนิยมในการตั้งชื่อร้านค้าแต่ละภาษามีความสัมพันธ์กับสังคม

ชุมชนชาวจีนเยวราชและสะพานควายเป็นสิ่งสังคมที่หลากหลายทางภาษา ดังปรากฏให้เห็นผ่านภาษาต่างๆบนป้ายร้าน ทั้งเป็นป้ายภาษาเดียว คือ ภาษาจีน และป้ายภาษาปน ที่มีตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป ป้ายที่พบมากที่สุดเป็นป้ายภาษาปนที่มีสามภาษา คือ ภาษาจีน ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จำนวน 63 ป้ายจาก 180 ป้าย สะท้อนให้เห็นว่าสังคมมีความหลากหลายมากขึ้น จากในอดีตป้ายร้านค้ามีภาษาจีนภาษาเดียว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย พร้อมกับการอพยพของชาวจีน ต่อมาเริ่มมีการแต่งงานข้ามเชื้อชาติ ทำให้เกิดสังคมชาวจีนที่ผสมผสานกับสังคมไทย ทำให้พบป้ายชื่อร้านค้าที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาจีน การตั้งชื่อร้านลักษณะดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางภาษา ซึ่งเป็นการผสมระหว่างความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยเฉพาะชุมชนจีนก็มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น บริเวณเยวราชจะมีชาวจีนทั้ง จีนฮกเกี้ยน จีนกลาง จีนแต้จิ๋วและจีนกวางสี ที่ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน และบริเวณสะพานควายก็มีทั้งชุมชนชาวจีนแต้จิ๋ว ชาวไทยและชาวต่างชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน การอยู่ร่วมกันของชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ก่อให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมและชนชาติพันธุ์ที่แตกต่างภายในชุมชนเดียวกัน จึงเกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในที่สุด

อภิปรายและสรุปผล

ผลจากการศึกษาป้ายชื่อร้านค้าในบริเวณเยาวราชและสะพานควาย จำนวน 180 ป้าย โดยศึกษาผ่านองค์ประกอบของภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้ากับสินค้าบริการ และความเป็นพหุวัฒนธรรม ทำให้ทราบว่า ป้ายชื่อร้านค้ามีความสำคัญหลายมิติ ดังนี้

ด้านความสำคัญทางภาษา การตั้งชื่อร้านค้าเป็นกลยุทธ์การตลาดที่สำคัญ โดยเฉพาะชื่อร้านที่มีหลายภาษา จะดึงดูดลูกค้าและสร้างความนิยมต่อลูกค้าต่างชาติได้กว้างขวาง ภาษาที่มักจะมีบนป้ายร้านค้า คือ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาอื่นๆตามแต่ละท้องถิ่น ภาษาต่างๆบนป้ายร้านค้าเกิดจากการสั่นไหวของสังคมและวัฒนธรรมจากนอกประเทศ โดยเฉพาะภาษาจีนเป็นภาษาที่เข้ามาตั้งแต่การอพยพของชาวจีนในสมัยโบราณ ภาษาจีนจึงสามารถพบเห็นได้ทั่วไปตามป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกทาง ป้ายสถานที่ และป้ายร้านค้าตามบริเวณต่างๆ โดยเฉพาะย่านที่มีชาวจีนอาศัยอยู่หรือย่านที่ชาวจีนนิยมเข้าไปท่องเที่ยว ส่วนภาษาอื่นๆที่พบมากคือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกยอมรับ นอกจากนี้ยังมีภาษาญี่ปุ่น เกาหลี ฝรั่งเศส สเปน และภาษาอื่นๆ รูปแบบภาษาบนป้ายที่พบจะมีการปนระหว่างภาษา เช่น การปนระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย การปนระหว่างภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ หรือมีการถอดเสียงจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ รูปแบบดังกล่าวทำให้เห็นว่า ภาษามีการเปลี่ยนแปลงตามสังคมเพื่อความทันสมัยและตามทันโลก การศึกษาภาษาบนป้ายจึงเป็นการศึกษาความเป็นไปของโลกในปัจจุบัน

ด้านความสำคัญทางเศรษฐกิจ การใช้ชื่อร้านค้าที่เป็นภาษาจีน เป็นความนิยมที่แสดงว่าเป็นย่านพิเศษทางการค้า ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและแตกต่างจากย่านการค้าทั่วไป โดยชื่อของร้านค้าภาษาจีนมักจะบอกถึง ประเภทของร้านค้า ขนาดของร้านค้า สินค้าและบริการ ว่าเป็น บริเวณที่มีสินค้าหายาก มีการจำหน่ายและนำเข้าเฉพาะบริเวณนี้ มีจำนวนมากในบริเวณนี้ เช่น ยาจีนและสมุนไพรจีน ที่มีจำหน่ายและนำเข้ามากบริเวณเยาวราช กล่าวคือ เมื่อนึกถึงย่านเยาวราชก็จะนึกถึงชุมชนชาวจีนขนาดใหญ่ ที่นำเข้าและส่งออกสินค้าของประเทศจีน เป็นต้น ชุมชนเยาวราชและสะพานควายยังเป็นย่านธุรกิจ ทำให้ภาษาบนป้ายร้านค้ามีหลายภาษา ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีน แสดงถึงการเป็นชุมชนที่พัฒนาตามกระแสการเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ด้านความสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรม ภาษาเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม และสื่อกลางในการสื่อความหมาย ถ้าวัฒนธรรมไม่ได้รับการถ่ายทอด วัฒนธรรมอาจจะสูญหายไปจากสังคม ดังนั้นการศึกษาภาษาจึงจำเป็นต่อการศึกษาวรรณกรรมและสังคัมรูปแบบหนึ่ง เช่นเดียวกับ

การศึกษาชื่อร้านภาษาจีนบนป้ายก็เป็นการศึกษาวัฒนธรรมแลพความคิดของชุมชนจีน ในบริเวณเยาวราชและสะพานควาย ป้ายชื่อร้านค้าที่พบเห็นจะมีตัวอักษรจีนที่เขียนด้วยอักษรจีนโบราณหรืออักษรปัจจุบัน ชื่อร้านค้าบางร้านจะออกเสียงเป็น สำเนียงแต้จิ๋ว จีนกลาง กวางตุ้ง ที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นภาษาจีนท้องถิ่น ชื่อร้านค้าภาษาจีนยังสะท้อนความคิด ความเชื่อของคนจีนว่า การตั้งชื่อร้านค้าต้องมีคำมงคล คำที่แสดงถึงความเจริญ จะส่งผลให้การ ค้าขายรุ่งเรือง ปราศจากอุปสรรคตามความเชื่อของคนจีน ดังนั้นป้ายชื่อร้านค้าจะพบคำว่า 富 (ความร่ำรวย) 發 (ความเฟื่องฟู) 隆 (ความเจริญ) เป็นต้น ชื่อร้านค้ายังสะท้อนสังคมและ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนชาวจีนในบริเวณนั้นอีกด้วย

การใช้ภาษาจีนหลายถิ่นกับภาษาต่างประเทศอื่นๆ ยังแสดงถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรม ที่เกิดในพื้นที่สังคมเดียวกันจนกลายเป็น “สังคมพหุวัฒนธรรม” คือ สังคมที่มีความหลากหลายทาง วัฒนธรรมที่สืบเนื่องจากปัจจัยหลายประการ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและกระแส โลกาภิวัตน์ ที่ปรากฏออกมาในรูปแบบของภาษา

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าในบทความวิจัยนี้ ศึกษาแค่เฉพาะบริเวณสะพานควายและ เยาวราช เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ เพียงระยะเวลาหนึ่ง ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลง ตามสภาพสังคม หากมีศึกษาป้ายชื่อร้านค้าในบริเวณอื่นๆ อาจจะพบผลวิจัยที่แตกต่าง จากบทความวิจัยนี้
2. ควรจะมีการศึกษาป้ายชื่อร้านค้าที่บริเวณอื่นมากขึ้น เพราะในปัจจุบันชาวจีนจำนวนมาก เข้ามามีอิทธิพลทางเศรษฐกิจในประเทศไทย การศึกษาภาษาจีนได้รับความนิยม มากขึ้น เพื่อที่จะเข้าใจชาวจีนในด้านความคิด การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนจึงมี ความจำเป็นมากขึ้นในอนาคต

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์

จรรยา เสียงเย็น. (2558). **ภูมิทัศน์ทางภาษาจากป้ายโฆษณาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.**

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

จิตรา ก่อนนทเกียรติ. (2549). **กำเนิดแช่และการตั้งนามสกุลจากแช่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จิตรา.

ถาวร สิกขโกศล. (2549). **ชื่อ แช่และระบบตระกูลแช่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

บุญชัย ใจเย็น. (2554). **50 ตระกูลแช่.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปราชญ์.

ภัทรธนิษฐ์ ศรีจอมทอง. (2560). **ภูมิทัศน์ภาษาในล้านนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักการ

บริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เมฆช สอดส่องกฤษ. (2555). **รายงานวิจัย เรื่อง การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้า**

ภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ศันสนีย์ วีระศิลป์ชัย. (2546). **ชื่อนามบ้านเมือง.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สิวิณี เตรียมชาญชัย. (2553). **ต้นกำเนิดชื่อแช่จีน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.

สุขสันต์ วิเวกเมธากร. (2540). **ร้อยแช่พันธุ์มังกร.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

ประพันธ์สาสน์.

สุวรรณา ตั้งทีชะรักษ์. (ม.ป.ป). **รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความหมายชื่อร้านค้าที่**

สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลของคนไทยและคนจีน. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรณี แนนหนา. (2545). **นามนี้มีที่มา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาสน์.

สิ่งอิเล็กทรอนิกส์

- ชอทอง บรรจงสวัสดิ์. (2558). **คำไทยในภูมิภาคฝรั่งเศส: การศึกษาเชิงสัญญะของชื่อร้านอาหารไทยในปารีส**. เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://tcithaijo.org/index.php/liberalarts/issue/view/4488>
- พระโกวิท พลญาโน, พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์. (2561). **วิถิพหุวัฒนธรรมของชุมชนวัดขันเงิน จ.ชุมพร ตามหลักพุทธสันติวิธี**. เข้าถึงเมื่อ 13 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://www.journal-peace.mcu.ac.th/wp-content/uploads/2016/05/Vol-6-sp.pdf>
- Apichai Rungruang. (2013). **Chiang Mai's Linguistic Landscape in the Tourist Attraction Areas : A Study on the English Language Use on Signs** retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/tgt/article/view/15111>
- Landry and Bourhis. (1997). **Semiotic Landscapes Language,Image,Space** retrieved From [https://books.google.co.th/books?id=Vr9WNLgGpgC&pg=PA10&lpg=PA10&dq=\(Landry+Bourhis+1997:+25\)](https://books.google.co.th/books?id=Vr9WNLgGpgC&pg=PA10&lpg=PA10&dq=(Landry+Bourhis+1997:+25))